

**Szkoła Podstawowa nr 7
im. Heleny Raszki
w Szczecinie**

**Przedmiotowy System Oceniania osiągnięć uczniów
na lekcjach biologii w klasach V-VIII
w roku szkolnym 2025/2026**

Opracowany na podstawie:

- Podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych.
- Statutu Szkoły Podstawowej nr 7 im. Heleny Raszki w Szczecinie – rozdział Wewnątrzszkolne Zasady Oceniania.
- Programu nauczania biologii w klasach 5 – 8 „Puls Życia” autorstwa Anny Zdziennickiej.

**nauczycielki biologii
Joanna Możdżyńska, Katarzyna Wiedro**

ZAPOZNANIE Z PRZEDMIOTOWYM SYSTEMEM OCENIANIA

1. Nauczyciel na początku roku szkolnego zapoznaje uczniów z PSO z biologii, a w szczególności informuje o:
 - a. wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen śródrocznych i rocznych wynikających z realizowanego programu nauczania;
 - b. sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych z biologii;
 - c. warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej z biologii.
2. Nauczyciel biologii fakt zapoznania uczniów z PSO dokumentuje stosownym wpisem w dzienniku lekcyjnym.
3. Wychowawca klasy zapoznaje rodziców z PSO z biologii na pierwszym zebraniu z rodzicami we wrześniu, PSO zamieszczone jest na stronie internetowej szkoły.
4. Rodzice, którzy nie uczestniczą w spotkaniach z wychowawcą danej klasy i nie kontaktują się z nauczycielem przedmiotu, nie mogą powoływać się na brak informacji o zasadach oceniania i postępach dziecka w nauce biologii.

CELE OCENIANIA UCZNIÓW

Ocenianie uczniów przez nauczyciela biologii ma na celu:

1. Wspieranie poprzez:
 - a. motywowanie uczniów do lepszej nauki i pracy nad sobą;
 - b. stymulowanie i mobilizowanie uczniów do myślenia o swojej przyszłości oraz do podejmowania starań podnoszących jakość edukacji;
 - c. stworzenie uczniom okazji i szansy osiągnięcia sukcesów edukacyjnych w zakresie biologii oraz dowartościowanie ich;
 - d. pomoc uczniom w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju;
 - e. różnicowanie, wyróżnianie i nagradzanie uczniów.
2. Prognozowanie poprzez:
 - a. zdobywanie informacji o efektywności i nauczania biologii i pracy nauczyciela;
 - b. przewidywanie przyszłych osiągnięć ucznia, wykrywanie potencjalnych możliwości.
3. Diagnozowanie poprzez:
 - a. poinformowanie uczniów o poziomie ich osiągnięć edukacyjnych i postępów w nauce;
 - b. rozpoznanie potrzeb edukacyjnych uczniów, tj. określenie ich zainteresowań poznawczych i potrzeb w zakresie uczenia się biologii oraz przyczyn trudności w uczeniu się tego przedmiotu;
 - c. określenie stopnia osiągnięcia standardów wymagań;
 - d. porównanie osiągnięć uczniów różnych klas w szkole;
 - e. dostarczenie rodzicom/opiekunom prawnym uczniów oraz nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach uczniów.
4. Ewaluację poprzez:
 - a. uzyskiwanie informacji o jakości i poziomie osiągnięć oraz pracy edukacyjnej uczniów;
 - b. badanie wyników procesu nauczania oraz ich analiza.

OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIA BĘDĄCE PRZEDMIOTEM OCENIANIA

1. Wiedza.
 - a. znajomość pojęć, zasad, zagadnień i reguł przewidzianych w programie nauczania biologii;
 - b. zrozumienie i zapamiętywanie wiadomości zdobytych podczas lekcji i nauki własnej;
 - c. uporządkowanie i streszczenie wiadomości, zilustrowanie i wyjaśnienie na odpowiednich przykładach.
2. Umiejętności.
 - a. posługiwanie się wiadomościami według podanych wzorów;
 - b. prawidłowa interpretacja i samodzielne rozwiązywanie problemów związanych z przedmiotem;
 - c. prawidłowa analiza, wnioskowanie i dostrzeganie związków między teorią a praktyką i stosowanie ich w rozwiązywaniu zadań;
 - d. formułowanie problemów, planu działania, przewidywanie i prezentowanie ich na własny sposób;
 - e. ocenianie, wartościowanie, wnioskowanie;
 - f. poprawne korzystanie z pomocy dydaktycznych (podręczniki, plansze, słowniki, encyklopedie, atlasy, rysunki, schematy, przyrządy);
 - g. wykorzystywanie wiedzy teoretycznej w praktyce.

3. Postawy.

- a. samodzielność i aktywność na lekcji;
- b. pozytywne nastawienie i zainteresowanie przedmiotem;
- c. praca w zespole;
- d. obecność i przygotowanie do lekcji;
- e. prowadzenie zeszytu i wykonywanie zadań w zeszycie ćwiczeń (jeżeli w te ćwiczenia uczeń został wyposażony);
- f. zaangażowanie i dociekliwość poznawcza;
- g. kształcenie kreatywnej postawy wobec problemu;
- h. umiejętność samooceny, planowanie i organizowania własnej nauki, przyjmowania za nią odpowiedzialności;
- i. dokładność, rzetelność, systematyczność.

SPRAWDZANIE I OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1. Formy służące sprawdzeniu wiadomości i umiejętności uczniów:

- a. sprawdzian – testy podsumowujące poszczególne działy – termin, forma i zakres podawane są uczniom i zapisywane w dzienniku na tydzień przed, czas trwania 45 minut;
- b. kartkówka – krótkotrwała (do ok.15 minut), pisemna forma pracy kontrolnej, stosowana w sposób systematyczny i planowy w celu sprawdzenia wiedzy i umiejętności oraz zmobilizowania uczniów do systematycznej nauki. Nie musi być zapowiadana. Obejmuje materiał z trzech ostatnich lekcji;
- c. prace długoterminowe (np. planowanie, przeprowadzenie i prezentacja eksperymentu biologicznego);
- d. odpowiedzi ustne obejmują materiał z trzech ostatnich lekcji, uwzględniają swobodną wypowiedź na określony temat;
- e. samodzielna praca na lekcji;
- f. zeszyt lekcyjny i zadania w zeszycie ćwiczeń (jeżeli w te ćwiczenia uczeń został wyposażony); stanowią formę rejestracji pracy ucznia. Uczeń ma obowiązek uzupełnienia notatek w zeszycie przedmiotowym i w zeszycie ćwiczeń za czas nieobecności w szkole;
- g. aktywność na lekcji. Brak aktywności na lekcji nie skutkuje oceną niedostateczną, ale mała aktywność na wielu lekcjach ma wpływ na śródroczną i roczną ocenę klasyfikacyjną;
- h. praca w grupie – organizacja pracy, komunikacja w grupie, zaangażowanie, sposób prezentacji, efekty pracy;
- i. udział w dyskusji;
- j. udział w konkursach i akcjach przyrodniczych, ekologicznych i prozdrowotnych.

2. Stosowana skala ocen:

- celujący: 6
- bardzo dobry: 5
- dobry: 4
- dostateczny: 3
- dopuszczający: 2
- niedostateczny: 1

3. Osiągnięcia bieżące uczniów mierzone punktowo przeliczane są:

- a. przy pełnych ocenach według skali:

ocena	%
celujący	100%
bardzo dobry	90% - 99%
dobry	75% - 89%
dostateczny	50% - 74%
dopuszczający	30% - 49%
niedostateczny	0% - 29%

b. przy zastosowaniu w ocenie plusów „+” i minusów „-” według skali:

ocena	%
celujący	100%
bardzo dobry +	97% - 99%
bardzo dobry	93% - 96%
bardzo dobry -	90% - 92%
dobry +	86% - 89%
dobry	81% - 85%
dobry -	75% - 80%
dostateczny +	69% - 74%
dostateczny	56% - 68%
dostateczny –	50% - 55%
dopuszczający +	45% - 49%
dopuszczający	36% - 44%
dopuszczający –	30% - 35%
niedostateczny +	25% - 29%
niedostateczny	0% - 24%

4. W przypadku krótkich form sprawdzania wiedzy, z niewielką ilością punktów do zdobycia przez ucznia, stosowana jest skala ocen bez plusów „+” i minusów „-”
5. W dzienniku elektronicznym oceny mają przyporządkowane liczby naturalne i wagę zaznaczoną określonym kolorem:

- a. uzyskanie tytułu laureata, finalisty w konkursach/olimpiadach przedmiotowych o zasięgu co najmniej wojewódzkim – waga oceny: 5, kolor fioletowy;
- b. uzyskanie bardzo dobrego lub dobrego wyniku w ogólnopolskim konkursie przedmiotowym/olimpiadzie lub wyróżnienia w konkursie o randze międzynarodowej lub zakwalifikowanie się do etapu wojewódzkiego konkursu po eliminacjach szkolnych oraz I, II, III miejsce w konkursie o zasięgu międzyszkolnym – waga oceny: 4, kolor pomarańczowy;
- c. sprawdziany, I, II, III miejsce w konkursach szkolnych, wyróżnienie w konkursie o zasięgu międzyszkolnym – waga oceny: 3, kolor czerwony;
- d. kartkówki, udział w akcjach przyrodniczych, ekologicznych i prozdrowotnych, prace długoterminowe, projekt edukacyjny – waga oceny: 2, kolor zielony;
- e. praca w grupach, odpowiedź ustna, prace dodatkowe, aktywność, samodzielna praca na lekcji – waga oceny: 1, kolor czarny.

6. Ocenom bieżącym przyporządkowuje się odpowiednie wartości według skali:

ocena	6	6-	5+	5	5-	4+	4	4-	3+	3	3-	2+	2	2-	1+	1
wartość	6	5,75	5,5	5	4,75	4,5	4	3,75	3,5	3	2,75	2,5	2	1,75	1,5	1

7. Na podstawie uzyskanych przez ucznia ocen nauczyciel wystawia ocenę klasyfikacyjną śródroczną i roczną jako średnią ważoną ocen bieżących.
8. Średniej ważonej przyporządkowuje się następujące oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne:

średnia	ocena
5,31 i powyżej	celujący
4,60 - 5,30	bardzo dobry
3,60 - 4,59	dobry
2,60 - 3,59	dostateczny
1,70 - 2,59	dopuszczający
1,69 i poniżej	niedostateczny

KRYTERIA WYMAGAŃ NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z BIOLOGII

- 1) ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
 - a) osiąga najwyższe wyniki nauczania;
 - b) rozwija własne uzdolnienia;
 - c) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych w ramach programu danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe;
 - d) samodzielnie, bez pomocy nauczyciela wyjaśnia zjawiska będące przedmiotem nauczania;
 - e) posiada poprawny styl i język wypowiedzi, swobodę w posługiwaniu się terminologią biologiczną właściwą dla danego etapu kształcenia;
 - f) uczestniczy i odnosi sukcesy w szkolnych i pozaszkolnych formach aktywności przyrodniczej, ekologicznej i prozdrowotnej (olimpiady, konkursy przedmiotowe, eksperymenty).
- 2) ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:
 - a) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania w danej klasie;
 - b) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne objęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
 - c) stosuje poprawny język i styl wypowiedzi, sprawnie posługuje się obowiązującą w danym przedmiocie terminologią, precyzyjnością i dojrzałością (odpowiednią do wieku) wypowiedzi ustnych i pisemnych.
- 3) ocenę **dobłą** otrzymuje uczeń, który:
 - a) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawie programowej (około 75%);
 - b) poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, w sytuacjach nietypowych z pomocą nauczyciela;
 - c) rozumie uogólnienia i związki między treściami programowymi oraz, przy pomocy nauczyciela, wyjaśnia zjawiska i umiejętnie je interpretuje;
 - d) stosuje podstawowe pojęcia i prawa ujmowane za pomocą terminologii właściwej dla biologii, tworzy wypowiedzi klarowne w stopniu zadowalającym, popełnia w wypowiedzi ustnej i pisemnej nieliczne usterki stylistyczne, wypowiedzi cechuje umiarkowana zwięzłość.
- 4) ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:
 - a) opanował zakres materiału programowego ograniczony do treści podstawowych (w zakresie odtwarzania powyżej 50%);
 - b) rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania logiczne między treściami;
 - c) rozumie podstawowe uogólnienia;
 - d) rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;
 - e) posiada przeciętny zasób słownictwa, posługuje się językiem zbliżonym do potocznego, jego wypowiedzi cechuje mała kondensacja i klarowność.
- 5) ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:
 - a) posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
 - b) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, bez umiejętności wyjaśniania zjawisk;
 - c) posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, popełnia liczne błędy, ma trudności w formułowaniu myśli.
- 6) ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:
- 7) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawami programowymi, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- 8) nie jest w stanie rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności;
- 9) nie skorzystał z pomocy szkoły, nie wykorzystał szans uzupełnienia wiedzy i umiejętności.

Szczegółowe wymagania edukacyjne wg *Wymagań edukacyjnych z biologii dla klasy 5, 6, 7 i 8 szkoły podstawowej* oparte na programie nauczania *Puls życia* autorstwa Anny Zdziennickiej”.

ZASADY POSTĘPOWANIA ZA SPRAWDZONYMI PRACAMI UCZNIÓW I ICH UDOSTĘPNIANIA

1. Pisemne prace uczniów nauczyciel zobowiązany jest sprawdzić i ocenić w terminie dwóch tygodni.
2. Uczniowie zapoznają się z poprawionymi pracami pisemnymi w szkole po rozdaniu ich przez nauczyciela.
3. Rodzice/opiekunowie prawni uczniów mają wgląd do poprawionych prac pisemnych swoich podopiecznych na terenie szkoły po ustaleniu terminu z nauczycielem i w jego obecności.
4. Na prośbę rodzica/prawnego opiekuna ucznia nauczyciel omawia sprawdzoną i ocenioną pracę pisemną w bezpośredniej rozmowie.
5. Pisemne prace uczniów są przechowywane w szkole przez nauczyciela do końca września kolejnego roku szkolnego.

SPOSOBY INFORMOWANIA O UZYSKANYCH OCENACH

1. Każdy uczeń oceniany jest zgodnie z zasadami sprawiedliwości.
2. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców/prawnych opiekunów.
3. Uczeń informowany jest o ocenie:
 - a. na bieżąco – w przypadku odpowiedzi ustnej, samodzielnej pracy na lekcji, udziale w dyskusji, aktywności na lekcji;
 - b. w ciągu dwóch tygodni po przeprowadzeniu sprawdzianu pisemnego;
 - c. w określonym przez nauczyciela terminie przy realizacji prac dodatkowych, długoterminowych i eksperymentów.
4. Informacja o uzyskanych przez ucznia ocenach jest przekazywana ich rodzicom/prawnym opiekunom podczas zaplanowanych w szkole spotkań oraz indywidualnych rozmów/konsultacji z nauczycielem lub wychowawcą.
5. Rodzice/prawni opiekunowie posiadają dostęp do dziennika elektronicznego i dzięki temu mogą kontrolować oceny i postępy edukacyjne dziecka.

ZASADY POPRAWIANIA OCEN BIEŻĄCYCH

1. Sprawdziany z całego działu oraz kartkówki z trzech ostatnich lekcji są obowiązkowe dla wszystkich uczniów.
2. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać sprawdzianu lub kartkówki z całą klasą, powinien to uczynić w terminie ustalonym z nauczycielem.
3. Jeżeli uczeń był nieobecny w szkole tylko jednego dnia, w którym odbywał się zapowiedziany sprawdzian, ma on obowiązek napisać go na najbliższych konsultacjach. Nieobecność na konsultacjach skutkuje pisaniem pracy w najbliższym wyznaczonym przez nauczyciela terminie.
4. Poprawa ocen bieżących odbywa się z inicjatywy ucznia.
5. Poprawa oceny bieżącej możliwa jest z każdej formy sprawdzanej wiedzy oprócz pracy na lekcji i pracy w grupie.
6. Każdą ocenę od 1 do 5 uczeń może poprawić tylko raz, w terminie i formie uzgodnionej z nauczycielem (nie dłuższym niż 2 tygodnie od otrzymania oceny lub powrocie ucznia do szkoły).
7. W dzienniku usuwamy wcześniejszą niższą ocenę i wpisujemy ocenę wyższą, którą uczeń uzyskał z poprawy.
8. Nauczyciel może dokonać w dzienniku wpisu w komentarzu do oceny z poprawy, w którym ewentualnie wskaże, jaką ocenę uczeń uzyskał pierwotnie.
9. Uczeń, któremu udowodniono niesamodzielną pracę (dotyczy wszystkich form sprawdzania wiedzy) otrzymuje ocenę niedostateczną.

NIEPRZYGOTOWANIE DO LEKCJI

1. Przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się:
 - a) brak opanowania wiadomości i umiejętności z trzech ostatnich lekcji bieżących;
 - b) brak wymaganych pomocy naukowych (zeszyt, zeszyt ćwiczeń, podręcznik lub inne niezbędne na dane zajęcia pomoce lub narzędzia).
2. Nieprzygotowanie do lekcji należy zgłaszać na początku zajęć lekcyjnych, tuż po przerwie i przywitaniu się nauczyciela z klasą.
3. Nauczyciel zaznacza fakt nieprzygotowania w dzienniku lekcyjnym skrótem „np.”
4. Po wykorzystaniu limitu nieprzygotowań, jeżeli uczeń zostaje wezwany do odpowiedzi i nie udziela odpowiedzi, otrzymuje ocenę niedostateczną.

5. Uczeń może zgłosić trzy razy w każdym półroczu fakt nieprzygotowania. Nieprzygotowania, których uczeń nie wykorzystał w półroczu pierwszym nie zwiększają ich liczby w półroczu drugim.
6. W przypadku długotrwałej nieobecności usprawiedliwionej (choroba) uczeń zgłasza brak przygotowania do lekcji, ale nie odnotowuje się tego jako kolejne nieprzygotowanie. Uczeń ma jednak obowiązek uzupełnić braki w czasie dwóch tygodni po powrocie do szkoły.

WARUNKI I TRYB UZYSKIWANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

1. Rodzice/prawni opiekunowie mają prawo wnioskować na piśmie do nauczyciela o określenie trybu uzyskania wyższej niż przewidywana oceny z biologii w terminie nie dłuższym niż 7 dni od otrzymania informacji o przewidywanych śródrocznych i rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych. Wniosek składa się w sekretariacie szkoły.
2. Z wnioskiem o podwyższenie oceny mogą wystąpić rodzice/prawni opiekunowie, jeśli uczeń spełnia następujące warunki:
 - a. był obecny na zapowiedzianych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności;
 - b. brał udział i osiągał sukcesy w olimpiadach i/lub konkursach z biologii (dotyczy wnioskowania o ocenę najwyższą);
 - c. zaistniały inne ważne okoliczności uniemożliwiające uzyskanie oceny wyższej niż przewidywana przez nauczyciela. Jeśli uczeń nie spełnia powyższych warunków, wniosek jest rozpatrzony negatywnie.
3. Wniosek musi zawierać uzasadnienie. Wnioski bez uzasadnienia nie będą rozpatrywane.
4. We wniosku należy określić ocenę, o którą uczeń się ubiega.
5. Nauczyciel:
 - a. rozpatruje wniosek i przeprowadza postępowanie zgodne z warunkami ustalonymi i podanymi uczniom na początku roku szkolnego;
 - b. przygotowuje dla ucznia test sprawdzający wiadomości i umiejętności z zakresu objętego wymaganiami edukacyjnymi na dany stopień szkolny;
 - c. ustala termin sprawdzianu, nie później niż 7 dni przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną i informuje o nim rodziców/prawnych opiekunów ucznia;
 - d. sprawdza i ocenia pracę ucznia;
 - e. ustala ocenę klasyfikacyjną z zajęć edukacyjnych w terminie nie późniejszym niż na 7 dni przed posiedzeniem klasyfikacyjnym rady pedagogicznej;
 - f. pisemnie (wraz z uzasadnieniem) informuje o swojej decyzji osobę składającą wniosek.
6. Uczeń pisze test sprawdzający wiadomości i umiejętności z zakresu objętego wymaganiami edukacyjnymi na dany stopień szkolny.
7. Uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił do sprawdzianu w wyznaczonym terminie, może przystąpić do niego w dodatkowym terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
8. Uczeń uzyskuje ocenę śródroczną i roczną wyższą niż przewidywana, jeśli napisze sprawdzian w minimum 75%.
9. Ocena ta jest ostateczna w tym trybie postępowania.

WARUNKI I TRYB ORGANIZACJI EGZAMINU KLASYFIKACYJNEGO I POPRAWKOWEGO

Zgodnie z Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania zawartymi w Statucie Szkoły Podstawowej nr 7 im. Heleny Raszki w Szczecinie.